

Het
Nationale
Theater

2024

Jaarverslag

Koninklijke Schouwburg
Theater aan het Spui

hnt.nl

Zaal 3

Jaarverslag 2024

Inhoudsopgave

Inleiding van het bestuur	5
Algemeen	6
HNT Producties	7
HNTjong	15
Programmering	23
Educatie en Interactie	29
HNTonbeperkt	31
Marketing, Development en Bedrijfsvoering	33

Inleiding van het bestuur

Op 31 december 2024 bestond Het Nationale Theater acht jaar. De fusie van de Koninklijke Schouwburg, Theater aan het Spui, het Nationale Toneel en NTjong maakte ons in 2017 in één klap tot één van de grootste gesubsidieerde theaterinstellingen van ons land. Als enige theaterorganisatie in Nederland programmeren en produceren wij voor publiek van alle leeftijden. We gingen de fusie toentertijd aan omdat we het hoofd wilden bieden aan de neerwaartse spiraal waarin de podiumkunsten zich leken te bevinden. Door tegenstellingen in de sector te doorbreken hoopten we in een integrale aanpak een breder, groter publiek te kunnen bedienen met onze voorstellingen. Inmiddels zien wij dagelijks de meerwaarde van de fusie. Onze activiteiten in eigen stad en de rest van het land versterken elkaar. Programmering, productie, educatie en interactie komen samen in uitdagende en uitnodigende totaalprogramma's, waarbij we een breed samengesteld publiek in onze huizen en op tournee mogen verwelkomen. Wij zijn er wat ons betreft nog niet, maar de successen geven ons het vertrouwen dat we de juiste koers hebben gekozen. De zalen zitten steeds voller, onze producties ontvangen veel lof, met de activiteiten rond educatie en interactie intensiveren we het gesprek met de samenleving. Kortom: we zien dat de integrale aanpak van Het Nationale Theater werkt.

Het is de missie van Het Nationale Theater om een betekenisvolle ontmoeting en dialoog op gang te brengen, die ook buiten de theaterzaal doorklinkt. Om die ontmoeting ten volle te kunnen faciliteren, richtten we na de foyers van de Koninklijke Schouwburg nu ook de foyer van Theater aan het Spui opnieuw in. Er werd een extra bar geplaatst om meer publiek sneller te kunnen bedienen. Een voor- of nazit is aantrekkelijker geworden, vanwege de restyling van onze publieksruimten. We faciliteren de onderlinge ontmoeting steeds beter, ook in de meest praktische zin des woords: we constateren met tevredenheid dat het publiek eerder komt en langer blijft.

We ontvangen een steeds breder publiek bij voorstellingen die ertoe doen met een integrale, vernieuwende aanpak: we deden het bijvoorbeeld bij een speciale XL-versie van *Romeo & Julia*, de jongerenvoorstelling van HNTjong, die afgelopen zomer exclusief in de Koninklijke Schouwburg te zien was. Er kwamen meer dan 5.500 bezoekers bij de voorstellingen in Den

Haag, waardoor de voorstelling in totaal bijna 20.000 bezoekers bereikte.

Ook onze reizende producties *Wachten op Godot* en *Antigone* konden naast prachtige recensies op een groot publiek rekenen. Ons beleid om jaarlijks met een toneelklassieker langs de landelijke schouwburgen te trekken werpt zijn vruchten af. Uiteraard waren er ook zorgen dit kalenderjaar. Bij de schoolvoorstellingen van *Supernormaal* van HNTjong, over anders zijn dan anderen, werd soms pijnlijk duidelijk dat de polarisatie in de maatschappij zich ook manifesteert in de klaslokalen.

De bestaanszekerheid van graag geziene gasten als Orkater, BOG, de Warme Winkel en Nineties Productions is op losse schroeven komen te staan. Zij werden negatief beoordeeld voor de meerjarige subsidie van Fonds Podiumkunsten. We zien het met lede ogen aan, mede omdat we de afgelopen jaren een groot publiek voor hun werk hebben opgebouwd.

In dit inhoudelijke verslag over 2024 hebben wij de verschillende afdelingen binnen onze organisatie gevraagd om terug te blikken op het afgelopen jaar. Het geeft een goed beeld van de breedte van onze activiteiten, maar ook van het indrukwekkende volume. We danken ook hier onze medewerkers voor hun inzet. Samen werkten wij in 2024 aan het radicaal vriendelijke en vriendelijk radicale theaterinstituut dat zoveel betekenisvolle ontmoetingen mogelijk maakt, voor zoveel verschillende bezoekers.

Het bestuur van Het Nationale Theater,

Cees Debets

directeur-bestuurder Theater

Lidy klein-Gunniewiek

directeur-bestuurder Zakelijk

Iris G. van den Akker

directeur-bestuurder Zakelijk A.I.

Algemeen

Onze missie

Het Nationale Theater gelooft in theater als publieke arena waar de brandende kwesties van vandaag worden onderzocht en bevraagd. Waar de grote verhalen van deze tijd worden verteld. Een bruisend huis van verbeelding en verbinding dat zich radicaal opent voor iedereen. Een kruispunt voor betekenisvolle ontmoetingen, in levenden lijve. Een veilig thuis waar we ons met gretige nieuwsgierigheid openstellen voor het onbekende. En waar we de moed opbrengen om de wereld weer met open vizier aan te gaan. Wie zijn wij? Met theater voor jong en oud, voorstellingen door gevierde regisseurs en aanstormende talenten, actief reizend door het hele land, is Het Nationale Theater een toonaangevend theaterinstituut, dat iedere inwoner van dit land uitnodigt tot ontmoeting, kunstbeleving en debat. Opererend vanuit onze politieke hoofdstad is het een cultureel brandpunt dat theater een prominente plek geeft in het hart van de samenleving. Met klassiekers uit de wereldbibliotheek, actueel geschreven drama en innovatieve programma's voedt, faciliteert en inspireert Het Nationale Theater het publiek in zijn zoektocht naar houvast, visie en vermaak. Waar staan wij voor? Het Nationale Theater is radicaal vriendelijk en vriendelijk radicaal. We ontvangen onze gasten met open armen en gaan niet alleen respectvol, maar bij voorkeur liefdevol met elkaar om. Tegelijkertijd zijn we in staat om, heel precies en met respect, te zeggen waar het op staat. En de ander te verleiden met ons mee te gaan. Geen vuist, maar een stevige, open hand. We blijven permanent nieuwsgierig en bevragen vastgeroeste procedures. Innovatie is geen mantra, maar een innerlijke drang. Maatschappelijke betrokkenheid is geen ideologische keuze, maar keiharde praktijk.

Onze activiteiten.

Het Nationale Theater bestond bij het ingaan van 2024 zeven jaar. In het verslagjaar, het laatste van onze tweede kunstenplanperiode, werkten zes regisseurs, zeventien acteurs in vaste dienst, circa tweehonderd medewerkers en vele tientallen freelancers aan de realisatie van onze missie en visie.

Dat resulteerde in:

- Drieëntwintig eigen producties voor jong en oud: twaalf grotezaalvoorstellingen en elf vlakke- vloervoorstellingen, waaronder een klassenvoorstelling en coproducties; in het kader van talent- en tekstontwikkeling, empowerment, schoolvoorstellingen, familie-, jeugd- en jongerentheater.
- De programmering van circa 540 (gast)producties, met nadruk op toneel door BIS-instellingen en FPK gesubsidieerde groepen. Daarnaast toonden wij voorstellingen van vrije producenten, internationale huizen en uit andere disciplines (o.a. dans, opera, theatercollege).

- Meer dan 950 activiteiten in het kader van Educatie & Interactie, waaronder lessen op Haagse scholen, theaterwerkplaatsen, jongerenmanifestaties, Lezen met HNT, de Wijkjury, onze Black Achievement en Salaam serie en HNTonbeperkt.

In de dagelijkse praktijk van Het Nationale Theater komen drie lijnen – produceren, programmeren, educatie & interactie – voortdurend samen in totaalprogramma's, waarin de bezoeker als 'medemakers' centraal staat. We bespelen en programmeren drie zalen: de Koninklijke Schouwburg, Theater aan het Spui, Zaal 3 en HNT Studio's. Onze eigen producties reizen langs theaters in heel Nederland en soms in het buitenland. Regelmatig werken we in Haagse wijken en op scholen in Den Haag en de rest van het land.

Focus door thematische lijnen

Om de effectiviteit van ons werk te verscherpen, werken we vanuit een integrale gedachte: productie, programmering en educatie & interactie moeten elkaar steeds zo veel mogelijk versterken. Onze educatie-, interactie- en marketingprogramma's centreren zich rondom de eigen grootschalige totaalproducties. De inhoudelijke samenhang werd in de periode 2021-2024 versterkt door nadrukkelijk te werken langs drie thematische lijnen:

- *Waar komen wij vandaan? Over nationale en persoonlijke geschiedenissen. Verhalen van vlucht, migratie en dekolonisatie. Over zwarte bladzijden, blinde vlekken en trauma's. Over erfenis, schuld en boetedoen.*
- *Hoe leven wij samen? Over fricties in de gefragmenteerde stad. Over de noodzaak van elkaar te houden. Over het vastbijten in groepsidentiteiten en de eenzaamheid van de bubbel. Over hopeloze liefdes en de grenzen van intimiteit.*
- *Waar gaan wij naartoe? Hoe te leven op een hete aarde? Over de houdbaarheidsdatum van het neoliberale kapitalisme. Over gentech, digitale ethiek en kunstmatige intelligentie. Over zorgrobots en onze verlangde verhuizing naar Mars.*

HNTproducties

In 2017 beloofden we als fusieorganisatie dat het samenvoegen van productie en programmering zou leiden tot spannender aanbod voor een breder publiek. Die belofte is inmiddels ingelost. Het bruist in al onze zalen! We krijgen enthousiaste reacties van publiek en collega's; fondsen en andere partners ondersteunen volmondig onze producties en innovatieve projecten rond educatie en toegankelijkheid; onze prijzenkast moest van nieuwe plankjes worden voorzien. De sleutel tot dat succes ligt besloten in onze integrale aanpak. Zo worden artistieke concepten voor onze nieuwe producties al in een embryonale fase getoetst bij de programmeurs van onze eigen zalen. Marketingstrategieën en contextprogramma's die we succesvol ontwikkelen in Den Haag, nemen we mee op tournee in het land en delen we in het veld. Onze voorstellingen spelen door heel het land. Voor de tournees van elk van onze voorstellingen ontwikkelen we een eigen reis- en publieksstrategie. De producties *Wachten Op Godot* en *Antigone* speelden in zo veel mogelijk steden. *De Jaren* en *Brown Sugar Baby* speelden op minder plekken in het land, maar waren daar vaak meerdere dagen te zien. De ruggengraat van onze tournees wordt gevormd door een hechte alliantie met onze partnertheaters in Groningen, Leeuwarden, Drachten, Zwolle, Nijmegen, Arnhem, Utrecht, Heerlen, Maastricht, Alkmaar, Amsterdam, Haarlem, Den Haag, Rotterdam, Breda. En uiteraard bespelen wij onze eigen theaters in Den Haag, waar de producties in première gaan en gedurende de tournee regelmatig terugkeren.

Ensemble

Ons acteursensemble vormt het hart van onze producties. Hier kunnen jonge acteurs zich over meerdere jaren ontwikkelen en worden ervaren acteurs uitgedaagd om onverwachte kanten van hun talent aan te spreken. In een ensemble raken acteurs op elkaar ingespeeld, waardoor ze sneller de diepte in kunnen. Wij willen dat ons ensemble een afspiegeling is van de samenleving en stimuleren beweging en ontwikkeling. Jaap Spijkers ging in 2024 met pensioen. Mark Rietman en Fjodor Jozefzoon hebben beide de keuze gemaakt om buiten HNT te gaan werken. Yamill Jones en Sander Plukaard, met wie wij regelmatig als gastacteur werkten, traden tot het ensemble toe.

Huisregisseurs

In 2024 waren er vier huisregisseurs actief voor Het Nationale Theater: Eric de Vroedt, Nina Spijkers, Erik Whien en Belle van Heerikhuizen. Zij maakten elk een productie die op tournee ging

door het hele land. Voor Whien betekende zijn regie het afscheid als huisregisseur bij Het Nationale Theater. In coproductie met HNTjong maken we jaarlijks een voorstelling voor *young adults* en iedereen die zich dat voelt, meestal geregisseerd door Noël Fischer.

Schrijvers

Onze voorstellingen beginnen vanuit taal. Daarom koesteren wij de toneelschrijver. De afdeling dramaturgie is gespecialiseerd in het begeleiden van nieuwe teksten en vertalingen. In 2024 schreef Eric de Vroedt de nieuwe teksten *Brown Sugar Baby* en bewerkte hij twee delen van de romancyclus *HerfstWinterLenteZomer* van Ali Smith. Met Theater Bellevue in Amsterdam zetten we een lijn door in 'open calls' voor nieuw schrijftalent. Uit geanonimiseerde inzendingen (in de eerste twee edities waren dat er steeds zo'n 60, door jong talent en ervaren schrijvers, van binnen en buiten de sector) selecteert een brede leescommissie een tekst. Een dramaturg van HNT begeleidt schrijver, het eindresultaat wordt geproduceerd door Bellevue en daar als (lunch)voorstelling gespeeld door acteurs uit het ensemble van HNT. De samenwerking met de winnaars van de eerste open call, Joeri Heegstra en Max Wind, is zo goed bevallen dat zij een schrijfpdracht voor de grote zaal kregen voor een nieuwe tekst in 2026. De winnaar van de call in 2024 was Roos Bottinga. Haar *Hen* werd in januari 2025 vijftientig keer gespeeld voor uitverkochte zalen in Amsterdam en Den Haag.

Producties in 2024

Label	Titel
Grote zaal: klassieker	Wachten Op Godot
Grote zaal: nieuwe tekst	Brown Sugar Baby
Middenzaal: reprise	De Jaren
Grote zaal: klassieker	Antigone
Kleine zaal: ensemble / reprise	Tom Pain
Kleine zaal: talentontwikkeling, nieuwe tekst	Exit Poll

Grote Zaal: Wachten Op Godot

Met *Wachten op Godot* kwam 'het beste toneelstuk aller tijden' terug in de theaters. Het was de laatste grotezaal regie van Erik Whien als huisregisseur van Het Nationale Theater, die zich in de periode 2025-2028 verbond aan Theater Rotterdam. Onze ensembleregisseurs Jaap Spijkers, Mark Rietman, Joris Smit en Bram Coopmans speelden in dit meesterwerk, dat eeuwig blijft intrigeren. Voor Spijkers betekende het de laatste voorstelling voordat hij zijn pensioengerechtigde leeftijd bereikte en afscheid nam van het ensemble.

Twee mannen, Vladimir en Estragon, zitten op een landweg bij een boom. Ze wachten op een zekere Godot en doden hun tijd met grote vragen en kleine bezigheden. Ene Pozzo komt langs, die een andere man, Lucky, aan een touw meesleept. Als zij na een wonderlijk gesprek weer vertrekken, valt er niets anders te doen dan verder te wachten. Ondertussen verstrijkt de tijd. Het wordt nacht, een nieuwe dag breekt aan. In onwetendheid blijven Vladimir en Estragon wachten, "want als hij komt, dan zijn we gered".

Op 43-jarige leeftijd schreef de Ierse schrijver Samuel Beckett (1906-1989) *Wachten op Godot*. De voorstelling, door Beckett origineel geschreven in het Frans met als titel *En attendant Godot*, ging op 5 januari 1953 in première in Théâtre de Babylone in Parijs. Het was in eerste instantie geen succes. Sterker nog: volgens sommige critici zou het stuk verboden moeten worden. Zo schreef Milton Shulman in The Evening Standard: 'Weer zo'n toneelstuk dat zijn oppervlakkigheid betekenis wil verlenen door onbegrijpelijkheid'. Naarmate de tijd verstreek werd het een *succès de scandale*, een stuk dat je gezien moest hebben. Het bleek Becketts grote doorbraak als schrijver. In 2009 werd *Wachten op Godot* in Nederland verkozen tot 'beste toneelstuk aller tijden' (verkiezing door TheaterMaker & Moose). In een

verkiezing door The National Theatre uit Londen werd de voorstelling uitgeroepen tot 'best modern play'.

Reacties

NRC | ★★★★★

'Was het ooit prettiger wachten op die verdomde Godot dan in het gezelschap van Mark Rietman en Jaap Spijkers? De twee acteurs spelen hun personages, Estragon en Vladimir, in de regie van Erik Whien, als twee mopperige, lieve, oude baasjes, die je eindeloos vertederen.'

Scenes | ★★★★★

'Grappig en troostrijk door subliem spel' (...) 'Mark Rietmans fysieke spel is razendknap, maar ook Spijkers weet met een enkele grimas grandioos de zaal te bespelen.'

Nederlands Dagblad | ★★★★★

'Een stuk dat je doet voelen hoe vreemd het is om mens te zijn, en dat je tegelijk onbedaarlijk kan laten lachen om jezelf.'

Het publiek wist *Wachten Op Godot* in groten getale te vinden: in een tournee met 45 speelbeurten ontvingen wij 19000 bezoekers. Een groot aantal van hen bezocht ook het voorprogramma; een speciaal voor de voorstelling ontwikkelde *crash course beckett*, bood handvatten om je tot zijn werk te verhouden. De filosofische stroming en de historische context kwamen aan bod, zijn strikte regieaanwijzingen en welke vrijheden die opleveren. De *crash course* is ook op een aantal middelbare scholen gevolgd. Daarnaast onderzochten we in de HNTpodcast *Talk Dirty To Me* het onderwerp seksualiteit in relatie tot *Wachten op Godot* en hoe dat verandert als je ouder wordt.

Grote Zaal: Brown Sugar Baby

Brown Sugar Baby is een nieuwe toneeltekst van Eric de Vroedt, geïnspireerd op de verschillende jazzbands van zijn opa én een verborgen familiegeschiedenis in het vooroorlogse Nederlands-Indië. Het verhaal speelt zich af in de turbulente nadagen van de Nederlandse kolonie. Een tijd waarin het Indonesische nationalisme door de Nederlanders steeds harder werd onderdrukt, maar amper nog viel te negeren.

1935, Hotel der Nederlanden in Batavia, Nederlands-Indië. De Indische familieband Brown's Sugar Babies maakt zich klaar voor de grote finale van het jazzconcours. De feestzaal stroomt vol, maar backstage gaat er van alles mis. Een van de zangeressen is haar stem kwijt. De drummer moet last minute vervangen worden. En het jongste zusje van de familie is al dagen zoek. Ondertussen wemelt 't in het hotel van de meest schimmige figuren. Terwijl de problemen zich razendsnel opstapelen, zet bandleider Kurt alles op alles om zijn show te redden.

Eric de Vroedt: "Alle debatten die nu hevig in Nederland woeden, leefden al volop in de koloniale tijd. De kloof tussen straatarm en steenrijk, de angst voor een tsunami van 'inlanders', complottheorieën, polarisatie, oorlog en terreur. In de jaren '30 was Nederlands-Indië een samenleving op drift: op sommige plekken even jazzy en sexy als Berlijn, op andere plekken een meedogenloze politiestaat. De kolonie was veel opwindender én onderdrukkender dan we geneigd zijn te denken."

Met *Brown Sugar Baby* schreef regisseur en artistiek leider De Vroedt een derde deel van drieluik over Indonesië, dekolonisatie en familie. Eerdere delen waren *mightysociety10* (2012) over zijn vader en het moderne Indonesië en *De eeuw van mijn moeder* (2020) over zijn moeder en de Indische gemeenschap in Nederland. Met *Brown Sugar Baby* gaat De Vroedt verder terug in de tijd. Het verhaal is geïnspireerd op het leven van zijn opa.

Brown Sugar Baby was meer dan alleen de voorstelling. We organiseerden twee contextprogramma's. Nadat bekend werd dat de Tong Tong Fair '24 werd afgeblazen, pakte HNT de handschoen op door *Mampir Saja* te organiseren. Een programma met eten, muziek en poëzie rondom de voorstellingen *Brown Sugar Baby* in Den Haag.

En we maakten *De Late Late Tante Beb Show*. In deze sideshow bij de voorstelling *Brown Sugar Baby* brengt Eric de Vroedt een ode aan zijn kleurrijke oudtante Beb Vuyk (1905-1991). Vuyk is vooral bekend vanwege haar 'Groot Indonesisch Kookboek', maar was bovenal een scherp criticaster van het koloniale bewind in Nederlands-Indië, en was als sympathisant van een onafhankelijk Indonesië persona non grata in naoorlogs Nederland. *De Late Late Tante Beb Show* was een avond met literatuur, jazz en Indonesische hapjes waarin journalist Ischa Meijer (Betty Schuurman) nog één keer in gesprek ging met

Beb Vuyk (Esther Scheldwacht). Prominente gastsprekers lieten hun licht schijnen op de kolonie. De vier avonden in Heerlen, Amsterdam, Eindhoven en Den Haag waren een groot succes.

Reacties

Trouw | ★★★★★

"In Brown Sugar Baby zijn de verhaallijnen als de jazzband, veelkleurig en toch samenhangend"

De Groene Amsterdammer

"een feest van een voorstelling, intelligent en schurend"

Het Parool

"meeslepende achtbaanrit van jazz en conflict"

de Volkskrant

"Emma Buysse en Esther Scheldwacht spelen fenomenaal"

NRC Handelsblad

"geweldige acteerpresetaties", "een intense vertolking door Esther Scheldwacht"

Fjodor Jozefzoon is voor zijn rol in *Brown Sugar Baby* genomineerd voor de Theo d'Or voor de meest indrukwekkende acteerpresetatie in een bijdragende rol. De jury: *"In Brown Sugar Baby is Jozefzoon steeds een magnetische kracht op toneel, die volstrekt helder maakt hoe woede en verlangen naar verandering alternerend in hem plaatsgrijpen."*

Grote zaal: **Antigone**

In 2023 regisseerde Nina Spijkers *Coriolanus*, een productie die zij wegens zwangerschap niet kon afronden. Daarom vroegen wij haar in het 'wereldwijde verkiezingsjaar' 2024 terug voor een nieuwe productie in de grote zaal. Wederom koos Spijkers voor de politieke arena. Met *Antigone* van Jean Anouilh zet zij een nieuwe stap in haar onderzoek naar (vrouwelijk) leiderschap.

De twee broers van Antigone (Yela de Koning) voeren oorlog om de stad Thebe en komen allebei om in de strijd. Als laatste man in de familielijn moet hun oom Kreon (Mark Rietman) de stad nu leiden. Om de politieke rust te herstellen, verbiedt hij dat een van de broers wordt begraven. Wie dat toch doet, zal met de dood worden gestraft. Antigone is vastbesloten haar broer een waardig afscheid te geven. Ze komt steeds meer alleen te staan, wat leidt tot een fatale botsing met haar familie en de politieke macht.

Jean Anouilh schreef zijn moderne bewerking van *Antigone* in het bezette Frankrijk van 1942. Je zou verwachten dat hij alle ruimte zou geven aan de rebelse Antigone, als stem van het verzet. Maar hij gaf juist de macht, in de persoon van Kreon, veel meer ruimte om zijn zaak te bepleiten. Deze keuze maakte de tekst heel interessant voor onze gepolariseerde tijd, waarin veel burgers zich afkeren van de politiek. Spijkers: "We hebben Antigone's nodig om de wereld te veranderen, maar Kreons om hem draaiend te houden."

De voorstelling werd lovend ontvangen. Pers en publiek zagen

veel parallellen met de huidige tijd. Opvallend veel gymnasiasten bezochten de voorstelling, omdat Sophokles' *Antigone* dit jaar examentekst was. In Den Haag werd daarom een extra voorstelling gespeeld exclusief voor ruim driehonderd Haagse scholieren. Voor mensen met een visuele beperking was in een aantal speelsteden een audiodescriptie en een 'voelmaquette' van het decor. De voorstelling werd door circa 22.000 mensen bezocht.

Reacties

NRC | ★★★★★

"Waanzinnig goed (...) Alle acteurs in deze productie floreren, in een razendknappe balans tussen komisch spel en drama."

Dagblad van het Noorden | ★★★★★

"Spijkers' regie is glashelder, tot iedere vezel geladen, bloedstollend zelfs soms. Het magistrale, even ingehouden als gepassioneerde spel van Yela de Koning en Mark Rietman speelt daarbij een cruciale rol."

de Volkskrant | ★★★★★ *"Yela de Koning speelt de titelrol indrukwekkend, Mark Rietman zorgt als koning Kreon voor vuurwerk."*

Friesch Dagblad

"Vanaf het begin tot het einde zit je op het puntje van je stoel, omdat je weet dat wat daar op het toneel wordt gezegd, wat daar gebeurt, z'n oprechte weerklink heeft in de politieke realiteit van vandaag."

Middenzaal: De Jaren (in coproductie met Internationaal Theater Amsterdam)

Wegens groot succes kwam *De Jaren* terug voor een reprisetournee. De voorstelling werd geselecteerd voor het Nederlands Theater Festival en Mariana Aparicio won voor haar rol de prestigieuze Theo d'Or. Naast Mariana en onze ensembleactrice June Yanez speelden in 2024 Nettie Blanken, Janni Goslinga en Ilke Paddenburg in de voorstelling. De laatste twee zijn ensemblesleden van Internationaal Theater Amsterdam, waarmee wij deze reprisetournee coproduceerden.

De Jaren is een voorstelling met een all-female cast van regisseur Eline Arbo, naar de Europese bestseller van Annie Ernaux, winnaar van de Nobelprijs voor de literatuur 2022. In *De jaren* vertellen vijf actrices samen het leven van één vrouw, tegen de achtergrond van een in hoog tempo veranderende wereld. Ze groeit op tussen het puin van de Tweede Wereldoorlog, ontworstelt zich aan haar middenstandsmilieu en wordt schrijfster met een scherp politiek en sociaal bewustzijn. Aan de hand van foto's, songs en nieuwsberichten vertelt ze over emancipatie, vrouw-zijn, seksualiteit, klassenverschillen en individuele kansen. In losse scènes worden muzikale, vrolijke en melancholische herinneringen opgeroepen. Door één leven te volgen, zien we de wereld veranderen. De hyperpersoonlijke geschiedenis van een Franse vrouw wordt zo een universele biografie van het naoorlogse West-Europa.

Reacties

de Volkskrant | ★★★★★

"Gedurfde toneelregie van De jaren doet recht aan Ernaux's caleidoscopische meesterwerk. Dankzij het fantastische spel en de muzikale performances vliegen de uren – en tegelijk de jaren – voorbij."

Trouw | ★★★★★

"'Gewone vrouw' Annie Ernaux vormt broodnodige aanvulling op mannelijke theatercanon."

NRC | ★★★★★

"Als je in de cadans van de voorstelling raakt, is het makkelijk je te laten meeslepen door de verstrijkende jaren."

Telegraaf | ★★★★★

"In dit prachtige De jaren toont Arbo hoe episch een heel gewoon vrouwenleven kan zijn."

De reprisetournee van *De Jaren* was nagenoeg volledig uitverkocht; 15.000 bezoekers grepen hun kans de voorstelling alsnog, of nogmaals, te gaan zien. Na afloop van de tournee werd de voorstelling officieel overgedragen aan Internationaal Theater Amsterdam, waar regisseur Eline Arbo in 2023 artistiek directeur werd. In de zomer van 2024 speelde een Engelstalige versie van de voorstelling in het Almeida Theatre in London. Ook daar werd de voorstelling enthousiast ontvangen en zeer goed bezocht.

Kleine zaal: Exit Poll

In 2023 startte een meerjarige samenwerking tussen Theater Bellevue en Het Nationale Theater, in de vorm van een open call voor nieuw schrijftalent. Het is voor HNT een laagdrempelige manier om nieuwe schrijvers te ontdekken. Bovendien vinden de acteurs uit het ensemble het prettig om naast de grote HNT-producties ook aan kleinere projecten te werken, met jonge regisseurs. Alle inzendingen voor de open call werden geanonimiseerd gelezen door een commissie van HNT en Theater Bellevue, waarin ook de regisseur en een acteur zitting hadden. Pas toen de rangorde was bepaald, werd aan de commissie onthuld wie welke tekst instuurde. Zo werden inzendingen op hun merites beoordeeld en niet op de naam en faam van de schrijver. De eerste open call stelde de vraag: hoe kun je de samenleving écht veranderen? Joeri Heegstra en Max Wind werden geselecteerd met hun inzending *Exit Poll*.

Het is verkiezingsavond. In feestlocaties wachten de politieke partijen op de exit poll. De politieke nieuwkomer, een partij van jonge techno-optimisten, mag zich volgens alle verwachtingen klaarmaken voor het bordes. De partij van de langstzittende premier bereidt zich voor op een onvermijdelijke nederlaag. Dan blijkt de kiezer een historisch signaal te hebben afgegeven: een overweldigende meerderheid stemde blanco.

Geïnspireerd door het boek *Stad der Zienden* van Jose Saramago, schreven Heegstra en Wind een satirisch toneelstuk vol snelle, gevatte dialogen. Als kiezers aangeven dat de huidige politiek hen niet zint, wat gebeurt er dan in die kamertjes waar partijleiders, campagne-strategen, spindoctors en social media-kanonnen zich ophouden? Belle van Heerikhuizen (huisregisseur in kunstenplan 2025-2028) maakte er een flitsende voorstelling van, waarbij de Palonizaal van Theater Bellevue slim werd ingezet, wat mogelijk was omdat de voorstelling niet reisde. De samenwerking met Heegstra en Wind beviel zo goed, dat Eric de Vroedt hen vroeg voor hem een nieuwe tekst te schrijven voor de grote zaal. *Operation Hellfire* gaat in voorjaar 2026 in première.

Reacties

de Volkskrant | ★★★★★

"In het onstuimige, actuele en uitermate geestige Exit Poll spelen vier doorgewinterde acteurs elk een dubbelrol"

NRC | ★★★

"Een opvallend humoristische en lekker meeslepende voorstelling, met veel spelplezier gebracht door de vier ervaren acteurs van HNT"

Theaterkrant

"Genadeloos satirisch portret van de staat van de democratie"

Het project wordt financieel ondersteund door de VandenEnde Foundation

Café Paradijs: Tom Pain

Bij de Café Paradijs avonden, die startten aan het einde van 2023, laat het publiek zich verrassen door een exclusieve voorstelling van een van onze ensembleacteurs. Vaak zijn het intrigerende monologen, recht uit het hart en vol overgave gespeeld. Dat alles vindt plaats in Het Paradijs, de intieme zaal van de Koninklijke Schouwburg waar het publiek dichterbij komt dan ooit. Na afloop ontmoeten de bezoekers onze ensembleacteur in de gezellige Paradijsfoyer, waar men met livemuziek en een drankje werd verleid na te blijven praten.

De eerste Café Paradijs-serie vond plaats rond *Tom Pain*, de monoloog van Will Eno die Bram Coopmans en Eric de Vroedt maakten tijdens het covid-programma *HNT Speelt Altijd*. De voorstelling, die vanwege de beperkingen slechts door een handjevol bezoekers werd gezien, werd door de critici lovend ontvangen en leverde Bram Coopmans een nominatie op voor een Louis d'Or, de belangrijkste acteursonderscheiding van de Nederlandse theaterwereld. Bram Coopmans speelt deze bittere cynicus dan ook op uiterst innemende wijze.

Reacties

NRC ★★★★★

"Coopmans speelt in regie van Eric de Vroedt knap en beheerst."

Telegraaf | ★★★★★

"Pareltje om je op te verheugen"

de Volkskrant | ★★★★★

"Bram Coopmans verricht een ware krachttoer. Tom Pain is angstaanjagend maar toch ook grappig"

Jury VSCD Toneelprijzen 2020-2021, nominatie Louis d'Or (beste dragende hoofdrol) voor Bram Coopmans

"Coopmans speelt een venijnig spel tussen aantrekken en afstoten, waarbij hij op slinkse wijze steeds net dat schijntje affectie toont waardoor je als bezoeker geïntrigeerd blijft kijken."

We ontvingen ruim 600 bezoekers bij deze intieme avonden in Het Paradijs, en geven een vervolg aan Café Paradijs met avonden rond de monologen *Spoonface* door Soumaya Ahouai en *Cry Baby* van en door Emma Buysse.

HNTjong

HNTjong neemt een unieke positie in binnen het Nederlandse theaterlandschap. Als BIS-jeugd- en jongerentheatergezelschap binnen Het Nationale Theater kan HNTjong producties en projecten realiseren op een schaal die voor weinig jeugdtheatergezelschappen is weggelegd. Onze makers vertrekken vanuit nieuw geschreven teksten of radicale bewerkingen van klassiekers. Inspiratiebronnen zijn breed en veelvormig, van jeugdliteratuur, romans en *reality tv* tot social media, filmscripts en Griekse mythologie. Het zijn verhalen die de horizon verbreden, die het bewustzijn vergroten, die identiteit vormgeven. Gericht op een publiek van jonge mensen die zich beginnen te verhouden tot de wereld om hen heen. Twee inhoudelijke beleidslijnen zijn bepalend: de jeugd- en familievoorstellingen en jongerenproducties. De familievoorstelling richt zich op een gemixt publiek van kinderen en volwassenen. Naast één jaarlijkse grote zaalproductie maken we ook voorstellingen voor het vlakke vloer-circuit. In de kleine en middenzaal kunnen we op een intieme manier kwetsbare thema's vormgeven. HNTjong speelt veel besloten schoolvoorstellingen in theaters door het hele land. Daar horen ook inleidingen, workshops, en nagesprekken bij voor leerlingen en docenten, waar grote belangstelling voor is. We spelen op school en in de klas met kleine interactieve voorstellingen voor het primair onderwijs.

HNTjong kijkt terug op een bomvol en succesvol jaar. Gavin-Viano maakte de voorstelling *Arm met een dure smaak*. Loek de Bakker kwam uit met de reprise van *Supernormaal*. Isaura Sanwirjatmo werkte aan de documentaire *Buy Now, Pay Later* en werkte samen met Dimpna van Kempen aan *A Country Inside My Head*. Artistiek leider van HNTjong, Noël Fischer, presenteerde de grote zaal voorstelling *Romeo & Julia* en het klassenproject *Allemaal Neestjes*. We produceerden dus groot- en kleinschalige producties, vierden artistieke successen, investeerden in bredere contexten en samenwerkingen rond de voorstellingen, vonden uitdagende coproductiepartners waarmee we nieuwe wegen konden ontdekken en realiseerden zodoende een groeiend bereik onder kinderen, jongeren en jong volwassenen. Het was een artistiek succesvol jaar met een hoge waardering van publiek en pers voor onze voorstellingen. De kwaliteit

van de producties voor jongeren wordt landelijk herkend en erkend. Theaters zijn enthousiast over een op jongeren gerichte grote zaalproductie als *Romeo & Julia*, waar we veel jongeren en scholen mee wisten te bereiken. Haagse popsensatie Prins S. en de Geit wonnen dit jaar een Zilveren Krekel voor hun spectaculaire muzikale bijdrage aan de voorstelling *Let's Talk About Sex* uit 2023.

Team HNTjong

HNTjong bestaat uit een zevenkoppig team onder artistieke leiding van Noël Fischer en zakelijke leiding van Anne-Marie Geldhof. Alle medewerkers zijn gespecialiseerd in jeugd- en jongerentheater. Vanaf september versterkte dramaturg Danielle Wagenaar het team. Ze nam de functie van Martine Manten over, die artistiek leider werd van theatergezelschap Matzer. Na haar werk als medewerker educatie en interactie, groeide Dimpna van Kempen bij HNTjong door als maker van jeugdtheatervoorstellingen en ontwikkelt ze zich verder als maker, regieassistent en artistiek medewerker. In die laatste rol begeleidde ze ook voorstellingen op tournee; sociale veiligheid op de theateervloer is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Producties HNTjong in 2024

Label	Titel
Vlakke vloer 8+ jeugdvoorstelling (coproductie Stichting Euphoria)	Emoji Explosie
Vlakke vloer 14 + jongeren-voorstelling	Arm met een dure smaak
Vlakke vloer 5+ jeugdvoorstelling (reprise)	Supernormaal
Grote zaal I Young adult voorstelling (coproductie HNTproducties & IRC)	Romeo & Julia
Vlakke vloer 6+ jeugdvoorstelling (coproductie MarHa!Tentatief)	Vreemd Ding
Vlakke vloer 12+ (remake)	A Country inside my head
Klassenvoorstelling 4+ (reprise)	Allemaal Beestjes

Grote Zaal: **Romeo & Julia** (young adult)

Regie: **Noel Fischer**

Choreografie: **Shailesh Bahoran**

Tekst: **Melissa Knollenburg**

In coproductie met: **HNTproducties en Illusionary Rockaz Company**

Vanaf april t/m november 2024 maakte en speelde HNTjong de voorstelling *Romeo & Julia*. Vergeet (deels) het oorspronkelijke verhaal- deze versie was een remake van Shakespeares beroemde verhaal over liefde, vriendschap en verraad- met de smaak van Bollywood. Regisseur Noel Fischer vertelde, naar de tekst van Melissa Knollenburg, een verhaal over hopeloze liefde en onmogelijke keuzes. Wat als je grote liefde een pad kiest dat jij niet kunt volgen? Kun je dan nog ontsnappen aan het noodlot en een eigen leven opbouwen. De makers creëerden een nieuw eigentijds universum, geïnspireerd op de belangrijkste momenten uit *Romeo & Julia*, met dans van choreograaf Shailesh Bahoran van Illusionary Rockaz Company.

Bij de speelbeurten van *Romeo & Julia* in Den Haag creëerden we een uitgebreid context- en participatieprogramma. Met het Stadspodium- als contextprogramma naast de voorstelling *Romeo & Julia*- hebben we dansend Den Haag een podium kunnen bieden en 21 verschillende dansscholen/ groepen ontvangen op het stadspodium die in totaal samen 29 optredens hebben gegeven. Sommige dansers en hun gasten waren nog nooit in de Koninklijke Schouwburg geweest. Ze vonden het bijzonder om op deze plek te mogen optreden en daar waren ze ook trots op. Veel dansers namen ook families en vrienden mee om te kijken naar hun optreden op Het Stadspodium. Daarnaast dansten de deelnemers mee in de voorstelling in de voorstelling zelf. Door het uitgebreide contextprogramma wisten we een breed en nieuw publiek te bereiken en was de Koninklijke Schouwburg écht even van de stad.

Poernima Gobardhan- adviseur cultuurbeoefening dans, Cultuurschakel

"Het stadspodium heeft gezorgd voor een letterlijk en figuurlijk platform voor de Haagse dansscholen om zichzelf te kunnen presenteren wat zorgde voor het vergroten van hun zichtbaarheid in de stad. Daarnaast zorgde het concept van twee scholen in een tijdslot voor ontmoeting tussen de scholen."

Na de zomer van 2024 *Romeo & Julia* ruim twee maanden langs grote zalen door Nederland waar een kleine 20.000 bezoekers de weg naar de voorstelling wisten te vinden. Ook onze theaterdocenten trokken door het land en hebben ruim 4000 jongeren voorbereid op de voorstelling met een workshop.

Reacties: Romeo & Julia

NRC | ★★★★★

"De voorstelling blijft verrassen met kleurrijke scènes, waarin spel en dans elkaar afwisselen." / "In deze Romeo & Julia draait het niet om kalverliefde; wel om je hart volgen, ook in tijden van wanhoop."

Elsevier | ★★★★★

"Deze Romeo & Julia slaagt juist door haar uitzonderlijkheid: de voorstelling wil nergens op lijken."

De Groene

"Ze spatten van toneelplezier van de Bühne." "Het podium in de Haagse Schouwburg is eigenlijk te klein voor de reikwijdte van het verhaal én van de grote cast van deze Romeo & Julia."

TROUW | ★★★

"Moederlijk, meesterlijk en met veel humor gespeeld door Rick Paul van Mulligen. Carly Everaert levert als altijd bloedmooie kostuums (veel denim!)."

Vlakke vloer: Emoji Explosie (8+)

Regie: **Eva Line de Boer**
In coproductie met: **Stichting Euphoria**

Eva Line de Boer maakte deze coproductie met haar eigen stichting als haar derde en laatste regie bij HNTjong. Het gegeven van een game en de spanning die daarbij hoort vertaalde ze naar een verhaal over een onhandig meisje dat zich in de echte wereld moeilijk staande weet te houden. Een voorstelling als een game, met emoties als superpowers. Over omgaan met wat je voelt en hoe dit voor iedereen anders kan zijn. Geïnspireerd op interviews met kinderen over de online en offlinewereld en gaming. Het werd een visueel schitterende voorstelling met een enorme resonantie onder kinderen. De voorstelling tourde uitgebreid en werd zeer goed bezocht.

Voor Mo loopt de spanning tijdens gym vaak hoog op. Vooral wanneer ze als allerlaatste gekozen wordt of als ze een wedstrijd verliest. Dan overvalt het haar: haar bloed begint te koken en het lijkt alsof ze ontploft van emotie. Ze voelt alle ogen op zich gericht; schaamt zich voor haar tranen en wenst dat de vloer van lava was, zodat ze zich kan teleporteren naar haar favoriete game – waar ze zich wel op haar gemak voelt. Het liefst had ze op school ook een controller om haar offline emoji's mee te besturen.

's Nachts in haar dromen gaan de gymzaal en de gamewereld steeds meer op elkaar lijken. Ze wordt achtervolgd door hypergevoelige basketballen, vuurt tranen af op tegenstanders en gymleraar Arend verandert in de Oppereindbaas. In deze tussenwereld durft ze haar gevoelens de vrije loop te laten en gaat ze alle *challenges* aan. Lukt het haar om het hoogste level te bereiken én haar innerlijke angsten in de gymles aan te gaan?

Reacties: Emoji Explosie

Het Parool

"Emoji Explosie barst van de hartverwarmende momenten." / "Ayisha Siddiqi is een waanzinnige actrice die zich vol overgave, speels en dynamisch, in haar personage stort."

NRC

"De schitterende vormgeving van Emoji Explosie brengt werelden tot leven. / "Het geheime wapen van de voorstelling is echter Paul R. Kooij, die zowel de rechtlijnige maar goedbedoelende gymleraar als de 'eindbaas' van de game speelt. Hij vindt in beide rollen de kern van kwetsbaarheid van iemand die alles altijd op een bepaalde manier heeft gedaan maar door een jonge generatie tot verandering wordt aangezet."

Vlakke vloer: **Arm met een dure smaak (12+)**

Regie: **Gavin-Viano**

Schrijver en regisseur Gavin-Viano studeerde in 2020 af aan de Toneelacademie Maastricht. Hij maakt uitgesproken visuele voorstellingen over gemeenschappen en onderwerpen die in de samenleving niet goed gehoord worden. Hij assisteerde Noël Fischer bij *Queer Planet* en is vanaf 2024 vaste maker van jeugdtheatervoorstellingen bij HNTjong. Eind 2023 begon Gavin-Viano als schrijver/ regisseur aan de jongerenproductie *Arm met een dure smaak*, over armoede onder jongeren.

Drie jonge mensen – Brienne, Nourdin en Shanna – dromen van een leven zonder geldzorgen. Ze zitten bij elkaar in de klas, elk met een geheim. Terwijl sociale media laten zien dat een luxe levensstijl binnen handbereik ligt, moeten de drie dealen met de ruwe realiteit. Ze doen zich rijk voor, maar *the struggle is real*. Ze presenteren zichzelf als trendsetters en smaakmakers – maar ze hopen vooral dat niemand door heeft wat er écht aan de hand is: dat ze thuis hun lunchbox niet gevuld krijgen, dat ze geen vaste veilige woonplek hebben, dat ze zich constant anders voor moeten doen. Langzaam ontdekken ze meer van elkaar. Ze dromen van een andere wereld, een wereld waarin ze rijk zijn. Maar steeds opnieuw worden ze ruw de realiteit in getrokken.

Als ervaringsdeskundige is Gavin-Viano doordrongen van wat opgroeien in armoede met kinderen en jongeren doet. Luxeartikelen en designkleding zijn ontzettend aantrekkelijk, maar wat als je nauwelijks eten mee naar school krijgt omdat je ouders het niet redden? Ondertussen verleiden afterpay-mogelijkheden als Klarna jongeren tot het aangaan van grote schulden op jonge leeftijd. Als auteur ontwikkelde Gavin-Viano voor deze voorstelling een eigen straattaal vol slangwoorden en begrippen uit hiphop

en jongerencultuur. Gavin Viano vond het belangrijk om De Voedselbank te betrekken als maatschappelijke partner. Door het publiek te vragen houdbare voedsel te doneren werd het publiek, inclusief scholieren, ook in geactiveerd. De voorstelling is goed ontvangen door scholen en jongeren. De reacties waren puur en direct, als reactie op een voorstelling die aansloot bij de werkelijke taal en ervaringen van jongeren van de bezoekende middelbare scholen. Door een last-minute castwissel is de première iets uitgesteld en hebben we niet alle voorziene voorstellingen kunnen spelen.

Naast de voorstelling maakt filmmaker/videokunstenaar Isaura Sanwirjatmo aan minidocumentaire *Buy Now, Pay Later*, in coproductie met HNTjong. De documentaire bracht jongeren in beeld die ervaringen hadden met deze afterpay apps en gaf een kijkje in het maakproces van de voorstelling. De première vond plaats bij Theater Zuidplein, voorafgaand aan de voorstelling. Ook werd de documentaire getoond tijdens het Movies that matter festival.

Reacties: *Arm met een dure smaak*

de Volkskrant | ★★★

"zeer energieke spel van Rochelle Deekman, Marouan Bendehmane en Florence Vos Weeda, die je vanaf seconde één in je hart sluit."

NRC | ★★★

*"Net als de eerdere voorstellingen van Gavin-Viano is *Arm met een dure smaak* een interessante mengelmoe van stijlen en vormen"*

Vlakke vloer, reprise: Supernormaal (5+)

Regie: Loek de Bakker

Wat is normaal? Is de juf die begint te dansen tijdens de les, normaal? Of de stoere vader die bij elk liedje tranen met tuiten huilt? En is het eigenlijk bij jou thuis normaal? Supernormaal is een hartverwarmende knipoog naar iedereen die zich wel eens anders voelt. In deze wonderlijke wereld kom je erachter dat anders zijn helemaal geen straf is.

Theatermaker Loek de Bakker maakte met zijn eerste kleutervoorstelling bij HNTjong, een grappige en ontroerende voorstelling met livemuziek van Jelle Hoekstra die je laat dansen in je stoel. Een ruimte die verandert van een klaslokaal tot een gymlokaal, met een eigenzinnige kamerplant erin, speelde een hoofdrol. Vanuit geschreven teksten en improvisaties kwam er een palet aan figuren voorbij die op zoek waren naar de meeste vrije vorm van zichzelf zijn. Voor deze reprise werkte regisseur Loek de Bakker met een nieuwe driekoppige cast.

De voorstellingen van *Supernormaal* in 2022 waren een groot succes, en leverden veel wisselwerking met de zaal op. Twee jaar later tijdens de reprise-tournee bleek de polarisatie in de samenleving ook in de theaterzalen voelbaar. Waar *Supernormaal* in de basis gaat over 'dat je mag zijn wie je bent', werd het in deze reprise-tournee door enkele ouders en docenten gezien als *woke doctrine*, wat helaas enige rumoer opleverde. De voorstelling werd door de meeste bezoekers gelukkig zeer gewaardeerd.

Reacties Supernormaal (uit 2022)

Theaterkrant

"Supernormaal is humoristisch en de boodschap dat aanpassingsgedrag niet altijd nodig is, spreekt tot de verbeelding"

NRC

"Door enkele simpele omkeringen tot hun uiterste consequenties door te voeren werkt Supernormaal regelmatig op de lachspieren"

Vlakke vloer: Vreemd Ding (6+)

In coproductie met: **Martha!Tentatief**

Een kind en haar moeder wonen samen in een kleurrijke woonkamer met een bank en een TV. Ze doen alles samen: bloemschikken, opruimen, liedjes zingen, de was. Dag in, dag uit, omdat de moeder het zegt. 'Houd je aan de regels, vooral als je ze niet begrijpt'. Het nieuwsgierige kind doet erg haar best om goed te luisteren nare wat er van haar wordt gevraagd. Alleen, snappen doet ze het niet. Maar wat gebeurt er als ze besluit om de regels te doorbreken en haar eigen weg te gaan?

De voorstelling *Vreemd Ding* is een idee van maker en actrice Evgenia Brendes. Ze is geboren in de nadagen van de Sovjet-Unie, in het Kazachstan van de jaren tachtig. Op haar twaalfde

verhuisde ze met haar ouders naar België, waar ze opgroeide tussen verschillende talen en culturen. De impact van het vertrek uit je geboorteland en het vinden van je eigen identiteit in een nieuwe wereld vormen de achtergrond van haar werk. Voor *Vreemd Ding* lieten Brendes en haar medemaker, HNT-ensemblelid Bram Coopmans, zich inspireren door de prentenboeken van tekenaar, graphic novel-schrijver en Oscar-winnaar Shaun Tan. De eindregie was in handen van tekenaar en theatermaker Jef van Gestel.

Reacties: *Vreemd Ding*

Theaterkrant

"Dat blijkt dus de kracht van verbeelding. Als moeder en dochter aan het einde van de voorstelling samen de blauwe tent in kruipen, begrijpt iedereen in de zaal hoeveel dat betekent. We stellen ons in ieder zijn eigen taal voor wat ze daarbinnen tegen elkaar zeggen."

Vlakke vloer, remake: **Country inside my head (14+)**

A Country Inside My Head vertelt de eerlijke en rauwe verhalen van meisjes en jonge vrouwen die naar Nederland zijn gekomen om een nieuw bestaan op te bouwen. Op basis van interviews zijn verhalen verzameld over je thuis voelen, opnieuw beginnen en opgroeien in een vreemde cultuur. De voorstelling werd al in 2021 gemaakt door Dimphna van Kempen en Isaura Sanwirjatmo in samenwerking met de Johan de Wittschool in Den Haag, waar veel nieuwkomers heengaan. Sanne Schumacher vertaalde het verzamelde materiaal naar een nieuwe theatertekst. Ook de ervaringen van actrice Kimberley Agyarko, zelf op haar achtste uit Ghana naar Nederland gekomen, werden daarin meegenomen. De voorstelling speelde toentertijd op het Jonge Harten Festival 2022 en werd door NRC geroemd tot één van de beste vijf jeugdtheatervoorstellingen van dat jaar. In 2024 presenteerden we een remake met nieuw beeldmateriaal, herziene tekst en strakke vormgeving. De Volkskrant kopte 'Met *A Country Inside My Head* is een nieuw genre geboren: TikToktheater', een titel die de makers met trots dragen.

Reacties: A Country Inside My Head

Theaterkrant (2021)

"Er zijn de laatste jaren al veel voorstellingen over integratie en biculturaliteit gemaakt, maar 'A country inside my head' van HNTJong weet zich met name door dit sterke zelfbewustzijn te onderscheiden. Ondanks de voorbeelden van mannelijke dreiging, (systemisch) racisme en de rouw om het verlies van de geboortegrond twijfel je geen moment aan de veerkracht van het hoofdpersonage. In A country inside my head, 'the kids are alright'."

De Volkskrant | ★★★★★ (2024)

"In de aanstekelijk gespeelde monoloog draait het niet om drama, maar om de veerkracht van een paar jonge meiden in hun nieuwe land."

Klassenvoorstelling: Allemaal Beestjes (4+)

Geïnspireerd door de wonderlijke insectenwereld uit *Erik of het klein insectenboek* maakte Noël Fischer de interactieve klassenvoorstelling *Allemaal beestjes* voor de kleutergroepen in het primair onderwijs. Tijdens een klassikale, interactieve ervaring leerden de kleuters meer over het geheime leven van alle kleine beestjes en diertjes om ons heen.

Twee acteurs namen de kinderen mee op een ontdekkingsreis. Waarom steken muggen eigenlijk, hoe wordt een rups een vlinder, waarnaartoe lopen de snelwegen in een mierenhoop en wanneer wordt er nieuw leven geboren in het insectenhotel? Met behulp van witte doktersjasjes transformeerde de hele klas in wetenschappers. Onder een loep werden torren en spinnen onderzocht, gingen de kleuters vliegen als een bij en stampte de hele klas door de gangen van de school als een mierenleger. Tot slot aten ze samen levensechte slakken van snoep.

De productie, gemaakt in 2023, speelde wegens succes door in 2024 en zal ook in 2025 op Haagse basisscholen te zien zijn.

Programmering

Het Nationale Theater programmeert voor de diverse stad die Den Haag is. De artistieke kwaliteit is de basis en het bereiken van een zo groot mogelijk publiek de doelstelling. De kern van onze programmering bestaat uit toneel, muziektheater, mime, opera, jeugdtheater en het gesproken woord.

Programmeren is het samenbrengen van theatermakers, hun werk en het publiek. Het Nationale Theater staat voor een levendige interactie tussen makers en toeschouwers. Op onze podia ontwikkelen makers hun talenten, in onze zalen en foyers werken we via (context)programma's aan een getalenteerd publiek. Voorbeelden van dergelijke contextprogramma's zijn onze dialoogtafels en het toneelkijkerproject, waarbij we onze bezoekers inhoudelijk betrekken door inleidingen en nagesprekken en het zelf recenseren van voorstellingen die zij zien. We geloven in de live ontmoeting en het met open oren luisteren naar elkaar. Theater is bij uitstek een manier om je in een ander te verplaatsen. Het is een kunstvorm waarbij je het samen moet doen.

Het Nationale Theater heeft de hele keten van zalen en daarmee ook publieksopbouw in huis. De Koninklijke Schouwburg, Theater aan het Spui en Zaal 3 zijn allemaal plekken met een eigen karakter, maar voor allemaal geldt dat gemeenschappelijkheid centraal staat. We willen dat onze bezoekers zich thuis voelen. En thuis is waar je jezelf mag zijn. We thematiseren onze programmering niet, maar geven de kunstenaar het woord. In alle zalen proberen we de inwoners van Den Haag en de rest van Nederland zo goed mogelijk te representeren. Dat gaat niet alleen over culturele achtergronden, maar ook over gender, leeftijd en leeftijd. Bij Het Nationale Theater gaat het niet alleen om de jonge makers, maar ook na je zeventigste tel je bij ons nog mee.

We kiezen ervoor makers te programmeren die agenderen, die met een nieuwe frisse blik naar de wereld kijken en zonder concessies kiezen voor hun eigen verhaal. Programmeren doen we mét artiesten en makers samen en vooral met bescpelers die nieuwe perspectieven meebrengen en spelen met nieuwe theatervormen.

Onze uitgangspunten bij de programmering:

- Het best beschikbare aanbod is te zien op de best mogelijke plek.
- We programmeren BIS-instellingen, FPK-ge subsidieerde groepen en kwalitatief aanbod van vrije producenten.

- We programmeren zowel conventioneel als vernieuwend, zowel complex als toegankelijk aanbod.
- De programmering, de eigen producties en speciale programma's worden waar mogelijk inhoudelijk verbonden door thematische lijnen en context-programmering.
- De programmering doet recht aan de diverse samenleving. Het richt zich op jong en oud, arm en rijk, praktisch en theoretisch opgeleid, met diverse culturele achtergronden.
- Extra ruimte krijgen makers en gezelschappen die een verbinding hebben met Den Haag of typisch Haagse verhalen vertellen.
- Binnen de gehele programmering wordt ruimte gegeven aan talentontwikkeling.

De keten van zalen

Het Nationale Theater beschikt over de hele keten aan zalen: van Zaal 3 tot de lijst van de Koninklijke Schouwburg. Daarmee zijn wij dé sterke en herkenbare aanbieder van kwaliteitstoneel in Den Haag: er is sprake van een heldere lijn voor de stad en voor het land. Het Nationale Theater toont nagenoeg al het gesubsidieerde toneelaanbod op de podia waarvoor dat gemaakt is. Alhoewel wij onze zalen nadrukkelijk als geheel bezien en dus vanuit een integrale visie programmeren, zijn er daarbij per locatie accentverschillen, die logischerwijs voortkomen uit het karakter van de gebouwen zelf en de positionering, het formaat van de podia en het aantal beschikbare stoelen.

- **De Koninklijke Schouwburg (capaciteit 675)** kent als vanouds een groot toneelaanbod van gezelschappen uit het BIS-netwerk, FPK en het vrije circuit. Ook hebben we een vaste samenwerkingen met theatervernieuwers uit Vlaanderen zoals Benjamin Abel Meirhaeghe, Gorges Ocloo en Lies Pauwels. Met Stadsschouwburg Amsterdam is de Koninklijke Schouwburg een van de twee Nederlandse schouwburgen waar de meeste toneelvoorstellingen per seizoen te zien zijn. De Koninklijke Schouwburg ontwikkelt zich steeds meer tot een plek waar naast toneel meer genres te zien zijn, zoals comedy, theatercolleges en muziek.
- In **Theater aan het Spui (capaciteit zaal 1 350, zaal 2 160)** programmeert Het Nationale Theater de meest belangwekkende theatervoorstellingen die voor de vlakke vloer geproduceerd worden. Een groot deel van de programmering bestaat uit werk van gevestigde makers, het is ook de plek

waar jonge mid-careers werken aan hun signatuur. Wij tonen in onze programmering de diversiteit van het vlakke vloercircuit en hebben dus aandacht voor teksttoneel, moderne dans, muziektheater, mime, performance en jeugdtheater.

- **Zaal 3 (capaciteit 105)** is de broedplaats voor nieuw talent, het laboratorium voor de toekomst. In Zaal 3 programmeren we de jongste generatie makers die zich bezighoudt met toneel, performance, tekst en poëzie. Inhoudelijke accenten zijn projecten uit de LHBTIQ+ community en niet-Westerse- of migrantenverhalen. We werken in Zaal 3 samen met alle Nederlandse toneelscholen en de KABK en tonen werk van studenten, afgestudeerden en makers tot vijf jaar na het afronden van hun opleiding; dwars door alle disciplines heen. Eigen programma's zijn o.a. *Xizir* en *de Poeziebar*.
- In **Het Paradijs (capaciteit 68)** programmeren wij voor de allerkleinsten (2+). Daarnaast bieden we ruimte aan initiatieven van ons ensemble en tonen wij er kleinschaliger toneel- en literair aanbod (vaak Haags). Ook varieté- en kleinkunstprogramma's staan in Het Paradijs op de planken.
- De zalen van **De Studio's** worden primair ingezet als werkplaats voor de totstandkoming van de eigen producties (repetities, montage, etc.) en incidenteel als locatie voor een externe bespeling.

Sommige vieringen of herdenkingen vinden in meerdere of alle zalen van Het Nationale Theater plaats, zoals Theater Na de Dam op 4 mei en het Gnawa Festival. Ook Festivals De Betovering, Rewire en Crossing Border trekken we breder en programmeren

we in meer zalen. *De Poeziebar* vindt maandelijks plaats in Zaal 3; de XL-versie gaat eens per jaar naar de Koninklijke Schouwburg.

De Grote Zaal (Koninklijke Schouwburg)

We programmeerden in de Koninklijke Schouwburg in 2024 een divers kwaliteitsaanbod; naast het gesubsidieerde aanbod waren ook de beste voorstellingen die in het vrije circuit worden geproduceerd te zien.

In 2024 presenteerden we onder meer NITE, Opera2Day, Wunderbaum, Benjamin Abel Meirhaeghe, Lies Pauwels, Orkater en Theater Oostpool. Club Guy & Roni speelde twee voorstellingen in de Koninklijke Schouwburg: *Islands of Empathy* in januari en het indrukwekkende *Faith* (in het kader van het Gnawa Festival) in november. Nicole Beutler transformeerde onze zaal in een groene en tegelijkertijd distopische oase met de productie *Atmen*.

Heel veel uitverkochte zalen in 2024, onder meer voor de voorstellingen *Cock* van Char Li Chung, *Slachthuis Vijf* van Theater Rotterdam / Erik Whien, *Europa Draait Door* (Europese Verkiezingen), *De Amerikaanse Verkiezingsshow* en *De Politieke Eindejaarsshow* van Haagsch College en *Wie is er bang voor Virginia Woolf?* van KOBRA Producties met comedians (Sanne Wallis de Vries, Alex Ploeg) in de hoofdrollen.

Voor de derde keer vond de finale van het *Cameretten Festival* in de Koninklijke Schouwburg plaats. Een erg hoog niveau deze editie. We weten zeker dat we nog veel van Oscar Smit, Luuk Weggemans en Hermes Ahmadi gaan horen. Cabaret en comedy in de schouwburg bleek een hit met programma's van o.a. Jawad Es Soufi, Yentl & De Boer, Claudia de Breij, Jochem Myjer, Roué Verveer en Peter Pannekoek. Harrie Jekkers maakte een

nieuwe voorstelling, speciaal voor de Koninklijke Schouwburg: *In mijn liedjes kan ik wonen*. Na zijn vorige programma *Achter de duinen* opnieuw een schot in de roos met louter uitverkochte zondagmiddagen. In Het Paradijs speelde Karel de Rooij wegens grote vraag extra voorstellingen van zijn *Mijn Paradijs* en werd er een begin gemaakt met *Café Paradijs* (solovoorstellingen van HNT-acteurs met live muziek na afloop).

Hoogtepunten in het programma van de Koninklijke Schouwburg in 2023 waren de prachtige, breekbare voorstelling *Brideshead Revisted* van De Warme Winkel, de tot de nok toe volle marathonvoorstelling *Augustus: Oklahoma* van Theateralliantie / Toneelgroep Maastricht en de *Poeziebar XL*, de culthit van nu en de komende jaren. De vieringen, zoals Ketikoti, Het Suikerfeest, Dag van de Marrons en Amazigh Nieuwjaar, zijn belangrijke speerpunten in het programma van Het Nationale Theater. Voor de viering van Diwali werkten we samen met de Indonesische Ambassade en presenteerde we een uniek optreden (voor het eerst in voltallige bezetting in Europa!) van de Indonesische dansgroep Puro Pakualaman Yogyakarta.

Het Nationale Theater presenteerde haar eigen producties natuurlijk ook in eigen huis. Speciale vermeldingen voor *Romeo & Julia* (HNTjong), waarbij we een zomerterras openden waar elke avond Haagse dansscholen zich presenteerden, en de éénmalige voorstellingen *Herfst* en *Winter* (met een uitgebreid contextprogramma door het hele gebouw). *Herfst* en *Winter*, geregisseerd door Eric de Vroedt, zijn gebaseerd op de boeken van Ali Smith. In 2025 worden deze twee, samen met de delen *Lente* en *Zomer*, in één grote voorstelling (*De Seizoenen*) bij elkaar gebracht.

De Vlakke Vloer (Theater aan het Spui)

Waar 2023 in het teken stond van een verbouwing aan het installatiewerk zijn we in 2024 aan de slag gegaan met de metamorfose van de foyer. De ontmoeting met publiek en service aan de bezoekers stond hierin centraal, maar we hebben ook getracht het meubilair zo mobiel mogelijk te krijgen. De verscheidenheid van activiteiten in Theater aan het Spui is groot dus opstellingen aanpassen is aan de orde van de dag. Er werden twee nieuwe -vaste- barren geïnstalleerd, we lieten een wand bouwen met kluisjes en we nodigden lichtkunstenaars Vendel & de Wolf uit een installatie te maken in de verste hoek van de foyer. In 2024 werd het werk *Perspectief* ontworpen, gebouwd en opgehangen. De installatie kan door verschillende lichtstanden diverse vormen aannemen en er wordt sfeer gecreëerd met het kleurgebruik.

In de eerste maanden van het jaar ligt de nadruk van de programmering altijd op de festivals die we verwelkomen. We hadden volle zalen bij *Writers Unlimited*, *Holland Dance Festival*, *Movies that Matter* en *Rewire*. Voorstellingen die indruk maakten in het voorjaar waren het ingenieuze en radicale *Spafrica* (Julian Hetzel), het hartverscheurende vaderverdriet in *A Case for the existence of god* (Theater Rotterdam), de woningnood in *Myrte Siebinga zoekt een kamer* (De Warme Winkel), het vileine en hilarische *Showmeister* (Theater Oostpool) en de verleidelijke nachtclub vibes in *A Night With Queen Angelito* (Orkater). Veel van onze voorstellingen vielen op bij de vele toneeljury's dus de claim dat we in de zalen van Theater aan het Spui het meest actuele en belangwekkende aanbod voor de vlakke vloer programmeren, bleek niet ongegrond. Des te pijnlijker is de

onzekerheid waar vaste waarden De Warme Winkel en Orkater nu in zitten, nadat ze in de FPK subsidieronde 25-28 onder de zaaglijn zijn gevallen. Ze bouwden decennia aan een eigen publiek om zich structureel te vestigen in het vlakkevloercircuit of door te groeien in de keten naar de schouwburg. Deze positie staat op losse schroeven en het vele publiek is de dupe. We zijn trouw in deze relatie en zullen hen blijven programmeren in het komende kunstenplan.

De zomer werd gekleurd door ENTER festival. In samenwerking met ENT toonden we het werk van afstuderende theaterwerkers uit de lage landen. Heerlijk om zo veel nieuw talent te zien en ons prachtige theater te delen met de minder gevestigde theatermakers. Wat opviel was de verscheidenheid in vorm. De afstudeerwerken kenden vaak interdisciplinaire vormen van podiumkunst.

Het seizoen 24-25 werd afgetrapt met het beeldende kunstproject *Shout into the Crowd: Artists Work in Horeca*. De HNT-collega's, die achter de bar werken en een kunstachtergrond hebben, toonden anderhalve maand lang hun werk in de foyer van Theater aan het Spui. Een zeer fijne aftrap van het seizoen waarin we ook aandacht hadden voor de situatie in Gaza met een driedaagse Gaza Fundraiser waar vaste en nieuwe bespelers aan bijdroegen en waarin we ook intensief samenwerkten met STET, The English Theatre.

De Engelstalige programmeringsinstelling uit Den Haag stopte ermee (eind 2024), maar we hebben in het laatste half jaar van hun bestaan enorm fijn samengewerkt aan het *No Limits Festival*. Een weekend lang toonden we internationaal toptheater van professionele artiesten met een beperking. In samenwerking met HNTonbeperkt maakten we alle programma-onderdelen toegankelijk en verzorgden we een uitgebreid contextprogramma waarin Jess Thom ons aanspoorde om nog verder te gaan in het toegankelijk maken van onze huizen en de theaterwerken.

De maanden november en december waren een ongekend succes. Zelden hadden we zulke volle zalen. Dat de reprise van *De Jaren* van gerenommeerd regisseur Eline Arbo hard zou lopen was te voorspellen maar dat ook de voorstellingen van relatief onervaren regisseurs zoals Abdel Daoudi (*Branden*), Koen Verheijden (*Jongensuren*) en Kim Karssen (*We're all alone in this together*) zo goed in de smaak vielen bij het grote publiek is een zeer hoopvol teken voor de toekomst van het vlakke vloer theater.

Ook werkten we met de vaste partners aan het tonen van locatievoorstellingen. Dries Verhoeven was te zien in The Grey Space met *Alles Moet Weg*, Collectief Blauwdruk stal de harten in het Bieslandse Bos met *Ik hoop op zegen* en we ontdekten het Kommaatje (naast het Puntje) als ideale try-out plek voor de Paradevoorstellingen. Action Zoo Humain nam met *De Waarheidscommissie* zowel de Eerste Kamer als Nieuwspoort in

en zorgde voor een voorstelling en een bijeenkomst die we niet snel zullen vergeten.

Jeugdtheater

2024 startte met uitverkochte zalen voor Theater Artemis en Nijntje. Dat laat meteen de diversiteit aan jeugdtheater bij Het Nationale Theater zien. Wederom stonden verschillende artistiek hoogwaardige voorstellingen op onze podia. Het publiek voor vrije voorstellingen kwam in 2024 in groten getale. Zij zag onder meer de prijswinnende jeugd en jongerenvoorstellingen zoals: *Birds* (12+) *Diaree is mijn lievelingskleur* (8+), *Rabbit Hole* (12+), *Milky Way* (8+).

Daarnaast toonde Het Nationale Theater als eerste – en als één van de weinigen in Nederland – de voorstelling *BAS* (10+) van BOG in de grote zaal. *BAS* won later een Zilveren Kerkel. Naast de artistieke impact zagen we ook dat voorstellingen zoals *Terecht* (12+), *Ik eeh Ik* (8+) en *WE ARE (NOT) TUPAC SHAKUR* en HNTjong's *Arm met een dure smaak* (14+) ook maatschappelijke impact maakte. Zo verbond het jeugdtheater diverse thema's aan partijen zoals De Voedselbanken Nederland, Ministerie van Justitie en diverse mentale gezondheidsorganisaties.

De vakantie's zijn druk bezocht bij Het Nationale Theater waarin het aanbod divers en artistiek blijft. In de zomer was de grote jongerenvoorstelling *Romeo & Julia* van HNTjong 14 keer te zien in de Koninklijke Schouwburg en presenteerden we het stadspodium, in de rotonde van de schouwburg, voor een groot aantal dansscholen uit Den Haag. In de herfstvakantie programmeerden we tijdens Festival de Betovering internationale, nationale en lokale voorstellingen. De gemiddelde bezettingsgraad lag rond de 93%. Het festivalhart van De Betovering keerde terug naar Theater aan het Spui. Deze lijn wordt de komende jaren doorgezet. Een van de hoogtepunten op het gebied van jeugdtheater was een uitverkochte *Piratenkoninging* (8+) van Theater Sonnevance | Dawn Collective | De Nederlandse Reisopera, waarbij opera en jeugdtheater samenkwamen in een grootse unieke voorstelling.

Binnen het scholenaanbod zien we dat er stappen zijn gezet in ontvangst, verbinding en voorbereiding m.b.t. thema's die vorige jaren werden gezien als problematisch (voorbeeld van die thema's zijn geaardheid, gender en seksualiteit). De voorgenoemde stappen hebben een deel van de zorgen van ouders, scholen en docenten kunnen wegnemen. We zien echter dat de stem van de ouders direct impact heeft op de keuzes die scholen maken. Keuzes die van invloed zijn op de ontwikkeling van kinderen en jongeren. In het gehele werkveld worden stappen genomen en doorontwikkeld in het komende jaar.

Zaal 3

Na een aantal schrale jaren waarin de programmering nog niet volledig kon worden uitgevoerd wegens het gebrek aan technici na de pandemie, konden wij in 2024 voor het eerst

weer in volledige bezetting programmeren. Het publiek bleef daarbij niet achter. Met een gemiddelde hoge zaalbezetting van zo'n 70% voor het experimentele aanbod van Zaal 3 doen we het goed. Om de capaciteit te verhogen, meer mensen te kunnen ontvangen en de zaal flexibeler in te kunnen zetten voor verhuringen en evenementen hebben we in de zomer van 2024 een nieuwe tribune gebouwd. De tribune biedt nu plaats aan 105 personen (tegen de oude: 80) en kan worden ingeschoven. In de programmering betekent dit ook meer flexibiliteit voor bijzondere performances en opstellingen. De tribune werd mede mogelijk gemaakt door een crowdfundingactie, die ook door veel van onze vaste bezoekers gesteund werd.

Daaronder ook veel 'Buurtgenoten'. Deze serie is voor mensen uit de buurt van Zaal 3, die maandelijks met elkaar eten en aansluitend een voorstelling bezoeken. Het samen eten is voor veel alleengaanden alleen al een reden om te komen, de voorstellingen zijn vaak een *conversation piece*. En passant krijgen sommige buurtbewoners al bijna 10 jaar de beste voorstellingen van jonge makers uit Nederland te zien en volgen hun carrières inmiddels ook in andere zalen.

Ook in 2024 werkten wij in Zaal 3 met alle toneelopleidingen van Nederland en de Haagse kunstacademie KABK. In februari had de afdeling ArtScience van de KABK een werkweek waarin zij met een groep studenten time based sculpturen ontwikkelden en toonden. Met de HKU uit Utrecht planden we een reeks presentatiemomenten in van werk van afgestudeerden. De AHK uit Amsterdam kwam ook met een werkweek naar Zaal 3: een muziekproject met maar liefst 12 studenten in april. Bijna alle afgestudeerden met een eigen project vonden hun weg naar

Zaal 3 voor hun eerste publieke toonmoment. ArtEZ toonde diverse projecten en scenestudies van studenten. Samen met ENT organiseerden wij in 2024 het afstudeerfestival *ENTER* in Den Haag. Zaal 3 en Het Nationale Theater kwamen daarmee nog meer op de kaart te staan als talentontwikkelingsplek van Nederland. Er waren in totaal zo'n 60 afstudeerwerken, gesprekken en ontmoetingen in al onze huizen met Zaal 3 als festivalhart.

We gaven ook de ruimte aan montages en premières van groepen jonge makers. Zo maakten de Poezieboys hun nieuwe voorstelling *PEREC* in Zaal 3, die daar ook in première ging. Eilit Marom maakte een bijzondere performance over beweging en 6 samenwerkende kunstopleidingen maakten onder leiding van Hendrik Aerts de voorstelling *Full Moon*. Billy de Walle maakte in samenwerking met HNT en Theater Na de Dam een ontroerende voorstelling over zijn Indische voorouders in de oorlog en voor het eerst sinds 2019 werden al onze Paradevoorstellingen weer in Zaal 3 gemonteerd.

In september openden we het seizoen met *Queertopia* van Luit Bakker en Bart van de Woestijne met een groot randprogramma.

De Poeziebar van de Poezieboys, Filosofie in Den Haag en Kees 't Hart waren vaste waarden in de programmering. Kees 't Hart maakte een nieuwe serie programma's over zijn eigen liefhebberijen. In 2023 startten we ook met een nieuwe vaste waarde in Zaal 3: *XIZIR*. *XIZIR* is een nieuw interviewprogramma van Hizir Cengiz, een prijswinnende journalist uit de Schilderswijk die veel schrijft over armoede en klassenmigratie. Deze serie hebben we in 2024 een nieuw vervolg gegeven. Hij maakt een maandelijks interviewprogramma met gasten die hij bewondert.

Zaal 3 op De Parade

Zaal 4 is de eigen festivaltent van Zaal 3 van Het Nationale Theater. Het is een huiskamertheatertje van hout met een capaciteit van 40 – 45 bezoekers. In Zaal 4 maakt en toont Het Nationale Theater de jongste generatie makers die hun werk spelen en ontwikkelen in Zaal 3 in Den Haag. Deze makers behandelen vaak onderwerpen die hun eigen generatie tussen de 24 – 30 jaar oud aanspreekt. Deze jongvolwassen onderwerpen komen buitengewoon goed van pas in een festivalsetting als die van de Parade, waar veel jonge bezoekers en uitgaanspubliek komen. De Parade en in het bijzonder Zaal 4 heeft deze generatie veel te bieden. Doordat alle voorstellingen op de Parade een half uur duren, een geringe kaartprijs hebben, zijn dit ideale ‘instapmodellen’ voor degenen die niet zo vaak in aanraking komen met theater.

De voorstellingen in Zaal 4 werden gemaakt door Patsy Kroonenberg, Raf Stekelenburg, Lars Brinkman & Koen ter Braak en Arne Luiting. Door de onderwerpen die deze makers aansneden, waren ze bijzonder geschikt om het brede publiek van de Parade aan te spreken. De een zocht hierin de stilte op, de ander verhief juist haar stem. De voorstellingen werden lovend ontvangen en konden rekenen op een zaalbezetting van bijna 100%. Spelen en werken op de Parade is als een snelkookpannetje in ondernemerschap. Je bent als maker verantwoordelijk voor je eigen werk, maar ook voor je eigen kaartverkoop, reclame en de op- en afbouw van je voorstelling.

HNTeducatie & Interactie

Het jaar 2024 was een jaar van transformatie en groei voor de afdeling Educatie & Interactie. Ondanks de uitdagingen van personeelsswisselingen en uitval, hebben we deze periode aangegrepen als een kans om te vernieuwen en te versterken.

We zijn ons bewust van de weerstand en polarisatie die voelbaar zijn in onze zalen. Dit zien we als een oproep tot actie: een kans om opnieuw verbinding te maken met ons publiek. Dit jaar stond in het teken van het anders vormgeven van de dialoog, kieskeurige zijn in welke programma's we ontwikkelen en terug naar de basis: waar ligt onze opdracht en waar dragen wij bij aan de dialoog met het publiek? Hoe blijven we in gesprek?

2024 was ook het jaar waarin we 50.000 deelnemers betrokken bij onze, het hoogste aantal sinds de corona crisis. Flexibiliteit en veerkracht bleken essentieel om te vernieuwen en te versterken in 2024. De dialoog met ons publiek is nog crucialer geworden. Sterke banden met scholen en docenten zijn belangrijk voor het ontwikkelen van betekenisvolle educatieve programma's. Het bereiken van 50.000 kinderen, jongeren en volwassenen toont de kracht en relevantie van onze programma's.

HNTproducties

Bij de voorstellingen *Wachten op Godot*, *Brown Sugar Baby*, *Antigone* en *De Jaren* ontwikkelden we programma's. Zo bereikte we met alleen de inleiding bij *Wachten op Godot* door het hele land 2494 mensen en met de podcast bij diezelfde voorstelling 1200 luisteraars. Ook hadden we een primeur, namelijk de eerste schoolvoorstelling van een eigen productie voor volwassen publiek bij *Antigone*. Een volle Koninklijke Schouwburg met 400 jongeren zagen deze voorstelling. Ook het voorprogramma van *Antigone* werd aan 2297 mensen gegeven.

Bij de HNTjong producties *Arm met een dure smaak*, *Romeo & Julia*, *Vreemd Ding* en *A Country Inside My Head* ontwikkelden we workshops en nagesprekken voor scholen. Bij *Romeo & Julia* alleen al bereikten we 1708 leerlingen met onze workshop waarin we samen onderzochten welke verwachtingen op hun schouders drukken. Bij *Arm Met Een Dure Smaak* organiseerden we een contextprogramma rond de documentaire *'Pay now, buy later'*, waarin we met jongeren spraken over het hebben van schulden.

In dit jaar hebben we ons ook gefocust op het versterken van onze banden met het onderwijs. We organiseerden gesprekken

met docenten om te onderzoeken waar zij tegenaan lopen en hoe wij daarin van betekenis te zijn. Vragen als: hoe ga je om met ouders die niet willen dat hun kind een bepaalde voorstelling ziet? Moeten we ouders en docenten ook voorbereiden voor het voorstellingsbezoek? Zo ja, hoe doen we dat? De lessen op de Johan de Witt scholengroep zijn we meer gaan koppelen aan de inhoud van de voorstellingen die gemaakt worden, om zo een brug te slaan tussen de reguliere activiteiten HNT en onze inspanningen voor de kunstcampus. Iedere dag van de week hebben theaterdocenten vanuit HNT deze lessen uitgevoerd. Ook hebben wij de jongerentoneelkijkers van vijf Haagse scholen dit jaar weer regelmatig in onze theaterzalen mogen ontvangen bij een breed palet aan voorstellingen.

Met mbo theaterstudenten van DAPA (ROC Mondriaan) en NOVA werkten we aan een vooronderzoek rond *Herfst* van Eric de Vroedt. Het zelf maken vanuit de eigen ervaring stond hierin centraal. De week eindigde met een verdiepingsdag waarin de studenten les kregen over verschillende expertises in het theatervak. De studenten van NOVA werd ondergedompeld in een snelkookpan waarin ze in een dag een voorstelling maakten rond het thema eenzaamheid naar aanleiding van *Only The Lonely*, een HNTjong voorstelling die zomer 2025 te zien zal zijn in Den Haag.

Vieringen & Herdenkingen

Bij Theater Na de Dam gingen we verder waar we vorig jaar gebleven waren. *Laten we bij het bankje verder gaan* werd een theatrale gespreksavond op 4 mei in Theater Aan het spui waarin we samen met 70 jongeren deelden, stil waren, herdachten, en spraken over wat de betekenis is van herdenken in deze tijd. De uitkomst een duidelijke boodschap: we moeten blijven praten. De in 2023 ontwikkelde lecture performance *Het is tijd*, in het kader van Ketikoti, speelde op middelbare scholen waaronder het speciaal onderwijs, waarvoor HNTonbeperkt een prikkeldocument opstelde en aanwezig was bij enkele repetities om hun expertise te delen. HNTonbeperkt droeg vaker bij aan de ontwikkeling van onze programma's, zodat ook die inclusiever werden. In 2024 hebben we met de Dag van de Kinderrechten opnieuw een recordaantal kinderen bereikt: 560 leerlingen. De grote belangstelling toont de urgentie van dit onderwerp en de noodzaak om daarin onze bijdrage te leveren in de stad van Vrede & Recht.

HNTdeMotor

Naast al het bovenstaande organiseerden de jongeren van HNTdeMotor ook programma's als *Pizza & Performance*, *Mee Met DeMotor* en een eigen podcast serie met acteurs uit het HNT ensemble. HNTdeMotor maakte dit jaar een transformatie door. De oude trouwe Motorleden namen afscheid en een nieuwe groep verse Motorleden neemt het stokje nu over.

HNTonbeperkt

Audio-inleidingen, schrijftolken, prikkelwijzers, audiodescriptie en schaalmodellen – het zijn allemaal toegankelijkheidsmiddelen waar we in 2024 nóg meer vertrouwd mee zijn geraakt en die we nog structureler zijn gaan inzetten.

We hebben ons bij HNTonbeperkt in 2024 gericht op verdieping van de toegankelijkheidsmiddelen die we de laatste jaren opgezet hebben. In 2023 boden we voor het eerst een prikkelwijzer aan, vanaf 2024 maakten we er bij iedere HNT-voorstelling één. We zien dat het publiek ze steeds beter weet te vinden: waar in het begin van het jaar bij *Brown Sugar Baby* 117 keer op de wijzer werd geklikt, werd die van *De Jaren in oktober* 1074 keer gelezen. We krijgen enthousiaste reacties van bezoekers die de prikkelwijzer in de servicemail tegenkomen:

'Ik ben behoorlijk prikkelgevoelig. [...] vooral: plotseling geluid. Dat kan me best wel van slag maken. Ik vind het meer dan fantastisch wat jullie hebben gedaan! [...] Ik ben er eigenlijk de hele middag al gelukkig en ontroerd door. BEDANKT!!'

We zien in 2024 een grote winst als het aankomt op doof publiek. Waar we in blind/slechtziend publiek al een hechte groep vaste bezoekers hebben opgebouwd de afgelopen jaren, is de dovengemeenschap een doelgroep die zeker na de coronacrisis lastig was om (opnieuw) op te bouwen. Toen er een schrijftolk aanwezig was bij *Twee oude vrouwtjes* van Thomas, Sacha en Jos merkten we voor het eerst dat ons dove publiek groeide. *Horror* volgde, met wederom een schrijftolk en twintig enthousiaste, dove jongeren in de zaal. Ook deze ontwikkeling sterkt ons in het idee dat niet alleen het team HNTonbeperkt, maar ook de rest van het bedrijf én als gevolg het publiek steeds meer vertrouwen krijgt in de manier waarop wij theater toegankelijk maken.

Festivalervaring

We sloten seizoen 2023-2024 af met een groot feest: een uitje van de Oogvereniging naar de Parade met eten, een voorstelling en een audio-rondleiding over het Paradeterrein van onze blindentolk Erna. We zijn er trots op dat we hiermee publiek uitdagen om naar een nieuwe plek te komen. Op deze manier konden we de bezoekers meenemen naar een festivalterrein dat op het eerste gezicht misschien vrij ontoegankelijk lijkt en ze deelgenoot maken van een warme Parade-avond.

Eén van de leden van de Oogvereniging schreef:

'Door een nauwe samenwerking met HNTonbeperkt kunnen we mensen met een visuele beperking volop laten genieten van een avondje theater. Door constant aandacht te hebben voor fysieke en digitale toegankelijkheid verlagen we de drempel naar een ontspannen kunst en cultuurbeleving [...]. Het enthousiasme

waarmee de medewerkers van Het Nationale Theater bezoekers omarmen is enorm.'

Ook seizoen 2024-2025 begon feestelijk, met *No Limits festival* in Theater aan het Spui. Samen met STET The English Theatre organiseerden we een festival waar makers met een beperking centraal stonden. Zo richtten we ons niet alleen op de toegankelijkheid voor de bezoeker, maar maken we ook een stap richting een meer inclusieve programmering waarin iedere bezoeker zich gerepresenteerd voelt.

HNTonbeperkt op tournee

Niet alleen in Den Haag, maar ook op tournee maakten we steeds meer voorstellingen toegankelijk. Bij *Brown Sugar Baby* ging de voelmaquette mee op reis zodat blinde bezoekers het decor konden voelen. *Antigone* ging op tour met audiodescriptie, schrijftolken én een voelmaquette, **waar we zelfs de media mee haalden.**

Ook gingen in de servicemails van onze tourtheaters de prikkelwijzers en audio-inleidingen mee. Publiek door het hele land kan steeds meer bouwen op het feit dat de voorstellingen van Het Nationale Theater voor hen toegankelijk zijn.

Ook op andere manieren verspreidde HNTonbeperkt zich door het land, door onze kennis te delen met andere culturele instellingen. Bij Theaters Zwolle werden we bijvoorbeeld uitgenodigd om te spreken en konden we gelijk *Antigone* met schrijftolk aanbieden, zodat zij ook in de praktijk konden ervaren wat HNTonbeperkt doet.

Bij het Creative Access Lab in Haarlem (i.s.m. de Schuur) gaven we een workshop over artistiek geïntegreerde audiodescriptie aan een groep enthousiaste theatermakers. Zo deelden we onze expertise en legden we connecties met een nieuwe generatie makers die de ambitie hebben om hun werk toegankelijk te maken voor iedere toeschouwer. We hielden hier een warme band en (het begin van) een samenwerking aan over met o.a. Speels Collectief en regisseur Loek de Bakker.

Meerjarige subsidie

Een mooie kroon op ons jaar: we kregen in 2024 voor het eerst meerjarige subsidie toegekend van de Gemeente Den Haag. Voor HNTonbeperkt is dit een grote stap, zeker omdat we niet ingezet hebben op innovatie zoals we dit in eerdere aanvragen deden. In de aanvraag hebben we ingezet op continuïteit en borging: sinds 2018 zijn we hard bezig om publiek op te bouwen en mensen het vertrouwen te geven dat theater óók voor hen is. Daarin is continuïteit essentieel. We zien dat toeschouwers terugkomen omdat er continuïteit in het programma zit. Het is

een groot compliment dat de Gemeente Den Haag dit erkent en aanmoedigt.

Het jaar stond dus in het teken van nieuwe stappen en ontmoetingen, maar vooral op de verdieping en verduurzaming van toegankelijkheid binnen Het Nationale Theater en de culturele sector.

Als Oogvereniging vinden we het belangrijk dat iedereen moet kunnen participeren, ongeacht beperking. Door een nauwe samenwerking met HNTonbeperkt kunnen we mensen met een visuele beperking volop laten genieten van een avondje theater. Door constant aandacht te hebben voor fysieke en digitale toegankelijkheid verlagen we de drempel naar een ontspannen kunst en cultuurbeleving in bijvoorbeeld de Koninklijke Schouwburg. Het enthousiasme waarmee de medewerkers van Het Nationale Theater bezoekers omarmen is enorm.

Rik Wouters, Oogvereniging

Beste mensen van de afdeling HNTonbeperkt,

Deze mail is alleen om mijn enorme waardering over te brengen op de mail die we vandaag kregen over toegankelijkheid, voor bij het toneelstuk waar we donderdag naartoe gaan: Wachten op Godot. Ik ben behoorlijk prikkelgevoelig. Niet autistisch getest (familie wel...), en met licht/donker en zo heb ik geen moeite. Wel erg met geluid en vooral: plotseling geluid. Dat kan me best wel van slag maken. Ik vind het meer dan fantastisch wat jullie hebben gedaan! De link heb ik naar mijn autistische sibling doorgestuurd om het blij te laten zien. Ik ben er eigenlijk de hele middag al gelukkig en ontroerd door. BEDANKT!!

Email van een bezoeker als reactie op het prikkelsignalen-document van de voorstelling Wachten op Godot van Het Nationale Theater in de Stadsschouwburg Utrecht

"Stichting Onbeperkt Genieten en Het Nationale Theater, specifiek HNTonbeperkt, werken inmiddels al zeven jaar met veel plezier samen. De toewijding van HNTonbeperkt om nieuwe stappen te zetten om prikkelarme toegankelijk aan hun programmering te realiseren, sluit naadloos aan bij onze missie. Van het werken met een theatermaker om een (bestaande) voorstelling prikkelarm te maken, het realiseren van een permanente rustruimte in De Koninklijke Schouwburg tot het pionieren met informeren over de prikkels in een voorstelling. HNT pakt onze adviezen serieus op en gaat ermee aan de slag. De impact die we samen maken, zowel op individueel als maatschappelijk niveau, is groot. Zoals ook een theaterbezoeker zegt na afloop van de voorstelling: "Complimenten voor alle informatie die je krijgt omtrent de schouwburg en ook specifiek over de voorstelling."

Iris van Heesch, Directeur Onbeperkt Genieten

Marketing, development en bedrijfsvoering

Sinds de oprichting van Het Nationale Theater in 2017 staat het publiek centraal in alles wat we doen. Onze missie is om zoveel mogelijk mensen te verwelkomen, te inspireren en met elkaar in contact te brengen. Om deze ambitie te realiseren, blijven we onszelf vernieuwen, zowel artistiek als organisatorisch. We bouwen aan een inclusieve en toekomstbestendige theatersector, waarin innovatie, leiderschap en duurzame samenwerkingen de kern vormen van ons beleid.

Innovatie als drijvende Kracht

HNT neemt een voortrekkersrol in de theatersector door innovatieve technologieën te integreren in onze voorstellingen en bezoekerservaringen.

Wavefield Synthesis (WFS) is een geluidswaergave techniek waarmee we de grenzen (en beperkingen) van een traditionele geluidswaergave techniek (zoals bijvoorbeeld "Stereo" waergave) verleggen. Waar de traditionele technieken gebaseerd zijn op akoestische illusies die plaats vinden in een klein gebied precies tussen de luidsprekeropstelling, is WFS gericht op het daadwerkelijke reproduceren van een bepaald "geluidsveld" over een veel groter deel van de luisterruimte. In het theater helpt WFS om de lokalisatie van de spraakversterking die wordt toegepast te vergroten. Deze lokalisatie helpt de theaterbezoeker de sprekers (maar ook muzikanten of andere geluidsbronnen) beter te verstaan. De luister-ervaring wordt daarmee een stuk comfortabeler. Afgelopen jaar te horen in onder andere *Brown Sugar Baby* en *Romeo & Julia*.

We startten het project Migratie naar de Cloud, waarbij we als organisatie zijn overgegaan naar een nieuwe digitale werkomgeving. Op deze manier werd het delen van informatie versnelt en kan men makkelijker samen in bestanden werken. Bij de nieuwe inrichting zijn ook nieuwe werkafspraken gemaakt zodat er uniformiteit ontstaat. Hoe gaan we samenwerken in de nieuwe structuur? Wie heeft welke rechten? Op welke wijze kan je informatie delen? Hoe werken we samen met externen? Zo zijn diverse werkafspraken vastgelegd en met elkaar besproken in trainingen voor iedereen bij HNT.

Ook is er binnen de bedrijfsvoeringprocessen een grote optimaliseringslag gaande. Na een grondig proces vanaf een analyse van benodigde functionaliteit en bedrijfsprocessen, inventarisatie van informatie en rapportage behoefte, review van huidige applicaties en benodigde automatische verbindingen, is er een road-map in ontwikkeling voor ons ICT-landschap. De eerste stap is het implementeren van AFAS-salarisadministratie met daarna de implementatie van het AFAS HR-systeem, met aansluitend de gehele financiële administratie. Deze AFAS-implementatie is de start voor de verdere koppelingen met belangrijke andere applicaties (Yesplan en Salesforce) binnen ons applicatielandschap.

Daarnaast ontwikkelen we baanbrekende toepassingen, zoals de slimme theaterbril, die real-time ondertiteling in iedere taal biedt. Dit maakt theater toegankelijker voor niet-Nederlandstaligen en mensen met een gehoorbeperking, en positioneert HNT als een pionier in het toegankelijk maken van kunst en cultuur. Een logische stap gevestigd in een internationale stad als Den Haag.

Leiderschap in de theatersector

Onze organisatie heeft zichzelf opnieuw uitgevonden met een structuur die beter aansluit op de praktijk. De nieuwe organisatiestructuur, vormgegeven als een huis, creëert synergie tussen artistieke creatie, productie, educatie en interactie. Dit model stelt ons in staat om flexibel en slagvaardig te reageren op de veranderende behoeften van ons publiek en de sector. In 2024 hebben we op basis van dit fundament elkaar beter kunnen vinden. Het stimuleert het integrale samenwerken wat een belangrijk onderwerp blijft voor 2025.

Daarnaast nemen we het voortouw in maatschappelijke vraagstukken. Wij stellen onszelf continu de vraag: wie sluiten we uit en hoe kunnen we inclusiever worden? Met projecten als HNTonbeperkt zetten we concrete stappen om drempels te verlagen, van fysieke toegankelijkheid tot betaalbaarheid. Deze aanpak is een voorbeeld voor de sector en toont aan dat cultureel leiderschap verder gaat dan artistieke excellentie alleen.

Herpositionering van het merk

Het Nationale Theater is het grootste reizende theatergezelschap van Nederland, maar wordt nog niet overal als zodanig herkend. Mensen kennen vaak de losse voorstellingen, maar het overkoepelende verhaal van Het Hierdoor claimt de organisatie onvoldoende positie in de markt. Momenteel ontbreekt een duidelijke merkbefoorte: een overtuigend en herkenbaar verhaal dat laat zien waarom Het Nationale Theater relevant is voor het publiek. De huidige missie en kernwaarden beschrijven wel de identiteit van de organisatie, maar niet waarom het belangrijk is voor bezoekers. Die vertaalslag is essentieel om een samenhangende en impactvolle communicatiestrategie te ontwikkelen. In 2024 zijn we gestart met de aanpak om tot het formuleren van een krachtige merkbefoorte te komen, die als basis kan dienen voor alle communicatie en helpt om een sterke positie binnen de Nederlandse theatermarkt in te nemen. We betrekken hierbij alle afdelingen van de organisatie. Het start met de medewerkers. Zodra het daar leeft, kan je ook consequent je positie innemen en dit uitstralen.

Van sponsoring naar duurzame partnerschappen

In 2024 hebben we met advies van de Raad van Toezicht een strategische verschuiving gemaakt van traditionele sponsoring naar inhoudelijke partnerschappen. Waar sponsoring vroeger draaide om 'een avond uit', tonen van het logo en het uitbreiden van het zakelijke netwerk, zoeken bedrijven

nu ook naar samenwerking met culturele instellingen die hun maatschappelijke betrokkenheid onderstrepen. HNT biedt bedrijven de mogelijkheid om via theater een bijdrage te leveren aan belangrijke maatschappelijke thema's zoals inclusie, duurzaamheid en sociale cohesie. Door deze gelijkwaardige samenwerkingen bouwen we aan een sterk en toekomstbestendig cultureel ecosysteem waarin kunst en bedrijfsleven elkaar versterken. We werken in deze partnerschappen samen over de as van bedrijfsleven, overheid en maatschappelijke instituties. We kiezen bewust voor deze driehoek van partners vanwege onze positie tussen de ministeries, internationale corporates en vele NGO's in Den Haag.

Vooruitkijken: De toekomst van Het Nationale Theater

Wij blijven innoveren en experimenteren, met als doel theater relevant en toegankelijk te maken voor een breed en divers publiek. Of het nu gaat om technologische ontwikkelingen, sociale innovatie of vernieuwende partnerschappen, wij blijven de grenzen van de theatersector verleggen. Ons huis staat stevig, maar de deuren staan altijd open voor nieuwe ideeën, samenwerkingen en inspirerende ontmoetingen. Met deze aanpak verstevigt Het Nationale Theater zijn positie als leider in de sector, een innovator op het gebied van publieksoontwikkeling en een partner in maatschappelijke verandering. Samen bouwen we aan de toekomst van theater.

Het Nationale Theater

hnt.nl